

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

Кафедра образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва

Сулімко Дарина Миколаївна

Графіка, кольоровий лінорит, серія аркушів
«ВРЯТОВАНИЙ ПОДИХ ЖИТТЯ»
за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»
за освітньою програмою «Образотворче мистецтво»
першого (бакалаврського) рівня освіти

Особистий підпис	_____	<u>Сулімко Д. М.</u>
	(підпис)	
Керівник	_____	<u>викладач Соболевський О. В.</u>
	(підпис)	
Зав. кафедри	_____	<u>к.п.н, доцент Дігтяр Н.М.</u>
	(підпис)	

Полтава – 2025 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ЛІНОРИТУ	3
1.1 Лінорит, як художня техніка... ..	6
1.2 Українська традиція лінориту	8
1.3 Зображення тварин у лінориті.....	11
РОЗДІЛ 2. ВІДОБРАЖЕННЯ ДОЛІ БЕЗПРИТУЛЬНИХ ТВАРИН ЧЕРЕЗ ОБРАЗ СОБАК У РОБОТІ «ВРЯТОВАНИЙ ПОДИХ ЖИТТЯ»	13
2.1. Обґрунтування ідеї твору.....	13
2.2. Техніка виконання та матеріали.....	14
2.3. Етапи виконання роботи.....	15
ВИСНОВКИ	17
СПИСОК ДЖЕРЕЛ.	19
ДОДАТКИ	20

ВСТУП

Мистецтво гравюри є одним із найдавніших і водночас найбільш виразних видів графіки. Серед численних технік особливе місце займає ліногравюра — спосіб високого друку, який дає митцеві можливість передати не лише форму й об'єм, а й емоційний та філософський зміст твору через поєднання чітких контрастів, фактури та ритму ліній. Сьогодні, попри розвиток цифрових технологій, ліногравюра знову набирає популярності як серед художників, так і серед дизайнерів, адже вона дозволяє поєднувати традиційні техніки з сучасною образною мовою.

Ліногравюра приваблює своєю доступністю, простотою матеріалів, а також виразністю. Сам процес створення — від вирізання зображення до ручного друку — формує глибший зв'язок автора з кожною роботою. На відміну від масового цифрового друку, кожен відбиток у ліногравюрі унікальний, навіть якщо створений за однією формою. Це надає техніці особливої цінності у світі сучасного мистецтва, що все частіше звертається до індивідуального, відчутного й осмисленого.

У центрі дипломного проєкту — серія кольорових ліногравюр під назвою «Врятований подих життя», яка складається з трьох композицій:

«Тривога», «Надія» та «Спокій». Вони створені на основі теми порятунку безпритульної тварини, зокрема собаки, та метафорично розкривають шлях від відчаю й руйнації до внутрішнього спокою, захищеності та нового життя. Візуально-емоційне розкриття теми здійснюється через колір, композиційний центр, ритм ліній, а також символічні деталі середовища. В основі виконання кожної гравюри — техніка кольорового лінориту з використанням двох форм, вирізаних на лінолеумі, закріпленому на деревоволокнистих плитах (ДВП).

Актуальність теми. У сучасному суспільстві дедалі більшої ваги набуває проблема гуманного ставлення до тварин, особливо безпритульних.

Масові випадки жорстокого поводження, байдужість до тварин, які постраждали внаслідок людської діяльності чи стихійних лих, вимагають не лише правового вирішення, а й морально-етичного переосмислення.

Мистецтво як форма емоційного та візуального впливу має великий потенціал у формуванні суспільної свідомості та співчуття. Графіка, зокрема техніка ліногравюри, дозволяє створювати лаконічні, виразні образи, які здатні емоційно впливати на глядача.

Серія гравюр «Врятований подих життя» актуалізує важливу соціальну тему, закликає до відповідальності, любові та турботи про тих, хто потребує захисту. У художньому контексті тема порятунку тварини стає метафорою надії, внутрішнього зцілення та здобуття безпеки. Актуальність теми також підкріплюється інтеграцією сучасного гуманістичного дискурсу в практику образотворчого мистецтва, що робить цю роботу значущою як з естетичного, так і з соціального погляду.

Метою дипломної роботи є створення серії гравюр у техніці кольорового лінориту, що розкривають тему порятунку тварини як метафори емоційного переродження, надії та здобуття миру, з метою формування співчуття, емоційної чутливості та гуманного ставлення до тварин у глядача.

Об'єкт дослідження: кольоровий лінорит.

Предмет дослідження: художньо-образні та технічні особливості реалізації ідеї порятунку тварини через серію кольорових гравюр, а також візуальні засоби емоційного впливу у графічному мистецтві.

Завдання дослідження:

- Проаналізувати історичний розвиток ліногравюри як окремого виду графічного мистецтва. Розглянути основні етапи її становлення, починаючи від використання лінолеуму як альтернативного матеріалу для гравірування у ХХ столітті до сучасних тенденцій в авторській друкованій графіці.
- Дослідити ліногравюру, як художню техніку.
- Проаналізувати українську традицію ліногравюри.

- Розглянути зображення тварин у ліногравюрі.
- Відобразити долю безпритульних тварин через образ собак у роботі «Врятований подих життя».

- Обґрунтувати ідею твору.
- Дослідити техніку виконання та матеріали.
- Описати етапи виконання роботи.
- Сформулювати висновки.

Апробація результатів наукового дослідження відбулася на 20 міжнародній студентській науково-студентській конференції «Формування сучасного середовища : теорія і практика» (20-21 березня 2025 р).

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, шести підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи: – 27 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ЛІНОГРАВІЮРИ

1.1 Ліногравюра як художня техніка

Ліногравюра сформувалася на межі XIX-XX століть і стала одним з найдемократичніших видів графічного мистецтва. Її еволюція тісно пов'язана з соціальними змінами, художніми рухами та технічними інноваціями минулого та сучасного століть.

Художники виявили, що лінолеум має ряд переваг перед традиційним деревом для гравюри. Відсутність природної текстури дозволяла створювати лінії в будь-якому напрямку без урахування напрямку волокон. М'якість матеріалу робила процес різьблення менш складним, а його доступність відкривала техніку для широкого кола митців. Перші художні експерименти з лінолеумом почалися в останньому десятилітті XIX століття. Митці різних країн незалежно один від одного почали досліджувати можливості цього матеріалу для створення графічних творів.

Формування як самостійного виду мистецтва (1900-1920).

Початок XX століття ознаменувався активним розвитком ліногравюри як повноцінної художньої техніки. У цей період сформувалися основні підходи до роботи з матеріалом, з'явилися спеціалізовані інструменти та методики. Особливо активно техніку освоювали представники авангардних течій, які шукали нові засоби художнього вираження. Ліногравюра ідеально відповідала естетичним потребам епохи завдяки своїй здатності створювати контрастні, лаконічні образи.

В освітній сфері ліногравюра також знайшла широке застосування. Її простота та безпечність порівняно з іншими видами гравюри зробили її популярною в художніх школах та студіях. Педагоги оцінили можливість швидкого навчання основам графічної техніки без складного обладнання.

Розквіт у міжвоєнний період (1920-1940).

Двадцяти-тридцять роки ХХ століття стали часом найбільшого поширення ліногравюри. У цей період техніка знайшла свих найталановитіших інтерпретаторів серед представників різних художніх напрямів. Німецькі експресіоністи активно використовували ліногравюру для втілення своїх ідей. Митці об'єднання «Міст» цінували її за можливість створювати емоційно насичені, драматичні композиції. Грубувата фактура, характерна для ліногравюри, ідеально підходила для передачі експресіоністської естетики.

У Радянському Союзі ліногравюра набула особливого значення як засіб масової комунікації. Її використовували для створення агітаційних матеріалів, книжкових ілюстрацій та самостійних творів. Доступність техніки сприяла її поширенню серед широких верств художників [9]. Мексиканські майстри розвинули власний підхід до ліногравюри, поєднавши її з традиціями національного мистецтва. Їхні роботи відзначалися особливою декоративністю та символічністю, що вплинуло на розвиток техніки в інших регіонах Латинської Америки.

Революція Пікассо (1950-1960-ті).

П'ятдесяті роки ХХ століття стали переломним моментом в історії ліногравюри завдяки роботі Пабло Пікассо. Спочатку маестро ставився до цієї техніки з певним скептицизмом, але згодом його ставлення кардинально змінилося. Найважливішим нововведенням Пікассо стала розробка методу редуційної ліногравюри. Замість традиційного підходу з використанням окремих дошок для кожного кольору, художник створював багатокольорові композиції, поступово видаляючи частини зображення з однієї дошки після кожного етапу друку.

Ця інноваційна техніка дозволила досягати неймовірної складності кольорових переходів та тонких нюансів, які раніше вважалися неможливими в ліногравюрі. Роботи Пікассо довели, що ця техніка може конкурувати з найвитонченішими видами графіки [4].

Демократизація та освітнє застосування (1950-1980).

Повоєнні десятиліття характеризувалися широким поширенням ліногравюри в освітніх закладах. Техніка стала невід'ємною частиною художньої освіти завдяки своїй доступності та педагогічній ефективності.

У дитячій творчості ліногравюра знайшла особливе застосування. Її безпечність та простота освоєння зробили її ідеальним інструментом для розвитку творчих здібностей молоді. Створювалися спеціальні програми та методики навчання.

Самодіяльне мистецтво також активно освоювало ліногравюру. По всьому світу виникали студії та гуртки, де аматори могли оволодіти основами техніки. Це сприяло формуванню особливої культури "народної ліногравюри".

Сучасний етап розвитку (1980-наш час).

Останні десятиліття ознаменувалися новим злетом інтересу до ліногравюри. Сучасні художники переосмислюють традиційні підходи, експериментують з новими матеріалами та поєднують класичні техніки з цифровими технологіями.

Технічні інновації значно розширили можливості техніки. З'явилися нові види лінолеуму з покращеними характеристиками, удосконалені інструменти та спеціалізовані фарби. Деякі митці експериментують з гібридними підходами, поєднуючи рукотворну гравюру з комп'ютерною обробкою.

Великоформатні роботи стали новою тенденцією в сучасній ліногравюрі. Художники створюють монументальні композиції, використовуючи спеціальні преси та техніки збирання зображення з кількох дошок.

1.1

Українська традиція ліногравюри

Український внесок у розвиток світової ліногравюри заслуговує на

особливу увагу. Формування національної школи почалося в 1920-30-х роках і продовжується донині.

Перші кроки (1920-1940).

Іван Падалка став одним з перших майстрів української ліногравюри. Цей багатогранний митець, педагог та теоретик мистецтва заклав основи національної традиції. Його діяльність у Харківському художньому інституті сприяла формуванню цілої плеяди майстрів [10].

Серед учнів Падалки особливо виділялися Марія Котляревська та Олександр Довгаль, які розвинули ідеї свого наставника та створили власні напрями в українській ліногравюрі. Їхня творчість характеризувалася синтезом європейських традицій з національними мотивами.

Сергій Конончук створив одну з найвідоміших робіт раннього періоду

— ліногравюру, присвячену Тарасу Шевченку, яка стала зразком інтерпретації національної тематики в цій техніці.

Харківський центр.

Харків перетворився на один з головних осередків української ліногравюри. Тут сформувалася потужна педагогічна школа, яка виховала кілька поколінь майстрів. Харківські художники розробили особливий підхід, що поєднував соціальну тематику з глибоко національним змістом.

Київська традиція та Георгій Якутович.

Георгій Якутович став найяскравішою постаттю української ліногравюри другої половини ХХ століття. Цей видатний майстер графіки, ілюстратор та педагог присвятив своє життя розвитку національного мистецтва.

Творчість Якутовича нерозривно пов'язана з Карпатами, де він знайшов джерело натхнення в автентичній українській культурі. Його роботи відзначаються особливою поетичністю та глибоким розумінням національного характеру [7].

Особливе місце в творчості майстра займали ілюстрації до творів української класики. Якутович створив видатні цикли робіт до творів Тараса Шевченка, Івана Франка, Михайла Коцюбинського та інших письменників,

підняв мистецтво книжкової ілюстрації на новий рівень.

Характерні риси української школи.

Українська ліногравюра сформувала власну естетику, що відрізняє її від інших національних традицій. Основними характеристиками стали:

- тематична своєрідність (українські майстри традиційно зверталися до національної історії, фольклору, природи рідного краю. Особливе місце займали сюжети, пов'язані з українською літературною спадщиною).

- технічна майстерність (українські художники розробили власні прийоми роботи з лінолеумом, що дозволяли досягати особливої виразності. Майстерне використання контрастів створювало ритмічно організовані композиції високої художньої якості).

- синтез традицій (поєднання кращих досягнень європейської графіки з українським народним мистецтвом породило унікальний стиль, що став візитівкою національної школи).

Сьогодні українська ліногравюра переживає новий етап розвитку. Молоде покоління художників, таких як представники творчого об'єднання *linotale*, працює над осучасненням традиційних підходів, адаптуючи класичні техніки до вимог сучасного мистецтва.

Розвиток комп'ютерних технологій не применшив значення ліногравюри, а навпаки, відкрив нові можливості для її розвитку. Сучасні художники активно експериментують з поєднанням традиційних та цифрових підходів.

Деякі митці використовують комп'ютерне моделювання для планування складних багатокольорових композицій, інші сканують свої роботи для подальшої цифрової обробки. З'являються гібридні техніки, що поєднують рукотворність ліногравюри з можливостями сучасних технологій [6].

Провідні майстри:

Всеволод Аверін був українським радянським графіком, членом об'єднання «Художній цех» у 1918-1919 роках та Асоціації художників Червоної України з 1925 року. Він присвятив себе анімалістичному жанру в графіці [2]. Його творчий доробок характеризувався майстерним поєднанням анатомічної достовірності з високим рівнем художньої інтерпретації образів тваринного світу.

Геннадій Кузнецов – графік та ілюстратор, який закінчив Київське відділення Українського поліграфічного інституту імені І. Федорова у 1972 році [3]. Спеціалізувався на створенні анімалістичних композицій, віддаючи перевагу ліногравюрі як основному засобу художнього вираження.

Символічне навантаження та художні мотиви. Митці часто звертались до тваринних образів як носіїв патріотичних ідей та культурної самобутності. Найбільш поширеними були:

- Пернаті - втілення вільнолюбства та прагнення до державної незалежності
- Коні - уособлення могутності, стійкості та героїчності
- Свійські тварини - відтворення сільської автентичності та звичаїв предків

Українські художниці Марія Примаченко і Поліна Райко використовували фантастичний метод зображення тварин Тварини у мистецтві. Відділ мистецтв. ХОУНБ ім. Олесья Гончара, що демонструвало органічний зв'язок з народною творчістю. Ліногравюра надавала цим образам особливої експресивності через свою контрастну природу [1].

Українська школа анімалістичної ліногравюри виокремлювалась:

- Синтезом життєподібності з орнаментальністю
- Інтеграцією автентичних декоративних елементів

- Створенням сюжетів про взаємодію людини з природним середовищем

- Віртуозністю у відтворенні різноманітних поверхонь через лінійні засоби

Здобуток українських анімалістів у сфері ліногравюри відіграв істотну роль у:

- Збереженні та трансляції етнічних традицій

- Еволюції книжкового оформлення

- Становленні національної художньої мови

- Пропаганді екологічної свідомості

У книжковій графіці, ілюстраціях до казок, байок, алегоричних і сатиричних творів, тварина часто "олюднювалася". Зображення тварин, що створювало можливості для передачі абстрактних концепцій через конкретні візуальні форми [5].

Творчий спадок українських графіків-анімалістів у галузі ліногравюри становить невід'ємну частину національного мистецького надбання, свідчачи про тонке відчуття природи та високий професійний рівень у сфері графічного мистецтва.

РОЗДІЛ 2. ВІДОБРАЖЕННЯ ДОЛІ БЕЗПРИТУЛЬНИХ ТВАРИН ЧЕРЕЗ ОБРАЗ СОБАК У РОБОТІ «ВРЯТОВАНИЙ ПОДИХ ЖИТТЯ»

2.1. Обґрунтування ідеї твору

В основі створення серії гравюр «Врятований подих життя» лежить бажання звернути увагу на долю безпритульних тварин, зокрема собак, які постраждали внаслідок людської байдужості, збройних конфліктів або стихійних лих. Центральним образом серії є песик, що уособлює собою не лише конкретну живу істоту, а й символічно втілює всі вразливі створіння, які залишилися без захисту. Цей персонаж проходить шлях від страху та ізоляції до відчуття безпеки, тепла та дому.

Ідея виникла з особистих переживань, пов'язаних з темою гуманного ставлення до тварин. Візуальна історія, викладена у трьох гравюрах, стала способом художнього осмислення тих емоцій, які викликають у глядача сцени порятунку та відновлення. Через виразну мову лінориту ми прагнули не лише зобразити зовнішні події, а й передати внутрішній емоційний світ героя, його трансформацію – від глибокої тривоги до спокою.

Кожна композиція серії вибудована з урахуванням емоційного ритму. У першій гравюрі – «Тривога» – панує атмосфера страху та відчаю. Центр зміщено донизу і вліво, що створює напруження, підсилене гострими формами та обмеженою темною палітрою з додаванням червоного – як маркера загрози. У другій роботі – «Надія» – композиція стає більш врівноваженою. Хоча центр усе ще злегка зсунутий, появляються вертикальні елементи – дерева, які формують своєрідну сцену, де з'являється головний символ надії – маленький зелений паросток. Завершує серію робота «Спокій», де композиція врівноважена симетрично, кольорова

гама стає м'якою, панує синій відтінок, що асоціюється з умиротворенням і тишею. Герой уже знаходиться в безпечному просторі, серед предметів домашнього затишку, що символізує досягнення спокою, довіри та нової якості життя.

Таким чином, ідея серії полягає у художньому переосмисленні процесу порятунку, не лише фізичного, а й емоційного. Хотілось продемонструвати, як зруйнований, пригнічений світ поступово наповнюється новим змістом завдяки турботі, доброті й участі людини. Серія створює цілісну оповідь, яка поступово розкриває внутрішній стан головного героя й спонукає глядача до емпатії, роздумів про власну відповідальність та здатність допомогти тим, хто цього потребує.

Цей проєкт має не лише художнє, а й етичне значення. Він порушує актуальні соціальні питання й піднімає тему взаємозв'язку між людиною та тваринами, стимулюючи переосмислення власних цінностей.

2.2

Техніка виконання та матеріали

Серія робіт «Врятований подих життя» складається з трьох кольорових ліногравюр – «Тривога», «Надія» та «Спокій». Ці твори розповідають зворушливу історію собаки, який отримав шанс на нове, щасливе життя.

Кожна гравюра виконана в техніці кольорового лінориту з використанням двох друкарських форм – дошок ДВП, на які наклеєний лінолеум. Розмір кожної роботи становить 32×32 см, формат – квадрат. У процесі створення використовувалися різакі різного розміру для досягнення чітких та виразних ліній.

«Тривога».

Перший аркуш має гнітючу атмосферу. На сірому тлі зображено зруйновані будівлі, уламки, символи хаосу та розпачу. Композиційний центр зміщено до нижнього лівого кута — там перебуває зляканий, знедолений песик, що втілює стан беззахисності та безвиході. Його оточують гострі чорні уламки, що посилюють драматизм сцени. Червоні акценти додають напруги, символізуючи тривогу та небезпеку.

«Надія».

Друга гравюра відображає момент поступового відновлення. Композиція дещо врівноважена: центр залишається злегка зміщеним вліво, проте з обох боків з'являються дерева, які утворюють своєрідні «куліси», створюючи ефект простору. Зелені кольори відіграють ключову роль: темніший відтінок — для крони дерев на задньому плані, яскравіший — для трави та маленького паростка, що символізує надію, нове життя та поступовий рух до світла.

«Спокій».

Завершальна гравюра серії демонструє досягнутий душевний затишок. Центр композиції розташований посередині – на великому килимі, що займає більшу частину площини, відпочиває собака у безпечному домашньому середовищі. Навколо нього – предмети побуту: квітка, стіл з лампою, диван та крісло, які створюють атмосферу комфорту. Головний акцент зроблено на синій колір, що передає відчуття спокою, умиротворення та захищеності. Відтінковий сірий допомагає гармонізувати композицію.

2.3.

Етапи виконання роботи

Концептуальна фаза та композиційний пошук: Роботу розпочато з формування художньої концепції. Визначено центральну ідею твору – *порятунок життя* – яка стала основою для подальшого творчого процесу.

Другим кроком став композиційний пошук у малому форматі. Створено серію попередніх ескізів, з яких відібрано найбільш вдалі варіанти для розвитку.

Композиційна розробка Обрані варіанти перенесено на більший формат для деталізації. На цьому етапі здійснювався тональний пошук та визначення найбільш виразних поз персонажів. Результатом стало формування художнього середовища, детальне опрацювання фону та

остаточне встановлення ракурсів фігур.

Цифрове доопрацювання. Подальше вдосконалення елементів здійснювалось у графічному редакторі з промальовуванням деталей та створенням дзеркального відображення для перенесення на лінолеум.

Матеріально-технічна підготовка. Наступним кроком стала підготовка основи: вирізання лінолеумних заготовок, приклеювання їх на ДВП-основу та шліфування поверхонь. Загалом підготовлено шість дощок. На половину з них через кальку перенесено малюнок та зафіксовано перманентним маркером.

Процес гравірування. Другий основний етап полягав у *вирізанні друкарських форм*. Спочатку виготовлено три основні (рисуючі) дошки.

Готові форми віддруковано на папір, з відбитків перенесено зображення на додаткові заготовки. Процедуру повторено для створення решти гравюрних дощок.

Далі виготовлено три кольорові підкладні форми, призначені для доповнення основних.

Друкарський етап. Фінальна фаза – тиражування готових гравюр, кожна з яких поєднувала дві дошки. Першого дня віддруковано всі кольорові (нижні) форми.

Після повного висихання фарби поверх кольорової основи нанесено відбитки з рисуючих дощок чорного кольору.

Фінальне оформлення. На завершальному етапі всі твори підписано автором та змонтовано в паспарту з рамкою для експонування.

ВИСНОВКИ

Під час створення серії ліногравюр, присвячених темі *порятунку життя*, було розкрито значення анімалістичного мистецтва як засобу вираження гуманістичних цінностей та виховання бережливого ставлення до природи.

Українська традиція зображення тварин демонструє особливу здатність перетворювати складні суспільні проблеми на зрозумілу художню мову. Важливу роль у цьому відіграє національний підхід до тлумачення образів тварин: він показує глибокий зв'язок людини з природою, розкриваючи особливості українського світобачення. Найяскравішим прикладом такого підходу є українська анімалістична ліногравюра.

Дослідження показало ефективність поєднання традиційних та сучасних методів у створенні анімалістичних образів, що досягається через майстерне збалансування реалістичності з символічним змістом. Композиційна розробка, цифрова обробка, техніка гравірування, друкарське мистецтво та колористичне рішення складають єдиний творчий процес створення багатокольорової ліногравюри.

Авторська серія виконана в техніці багатокольорової ліногравюри з використанням декількох друкарських дощок на папері. Жанр робіт визначається як анімалістична композиція з елементами сюжетного розповідання. Твори мають стилізований характер, створені за допомогою комбінованого підходу, що об'єднує класичну техніку гравірування з можливостями сучасних технологій.

Творчий процес включав вирішення різноманітних художніх завдань, які поступово втілювалися у готових роботах. Спочатку відбувалася розробка концепції та формування основної ідеї, потім - композиційний пошук та визначення колористичного рішення. Створено багато пошукових ескізів, які постійно удосконалювалися. Відібрано найбільш вдалі варіанти

для реалізації. Досягнення художньої виразності здійснювалося через пошук гармонійного

співвідношення світлих та темних ділянок, що є характерною особливістю ліногравюри. Таким чином формувалася структура основних мас, ритмічна організація, пропорції та розташування композиційних центрів.

Особливого значення набувала соціальна функція творів - привернення уваги до проблеми безпритульних тварин та формування гуманного ставлення до них. Художнє осмислення теми *порятунку життя* стало способом емоційного впливу на глядача, спрямованого на пробудження співчуття та усвідомлення відповідальності за живі істоти.

Проблема обездолених тварин, особливо актуальна для сучасного українського суспільства, потребує не лише практичних заходів, але й зміни громадської свідомості. Мистецтво може відіграти важливу роль у цьому процесі, показуючи цінність кожного живого створіння та його право на гідне існування.

Після завершення концептуальної роботи серія була втілена у матеріалі через послідовність технічних етапів: від підготовки лінолеумних дощок до остаточного друкування та оформлення готових творів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бібліотека Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського : офіц. сайт. URL: https://library.vspu.edu.ua/html/ist_kn.htm(дата звернення: 15.04.2025).
2. Геннадій Кузнецов. *Бібліотека українського мистецтва* : сайт. URL: uartlib.org (дата звернення: 18.04.2025).
3. Данилець Ю., Міщанин В. Джерела і матеріали до вивчення курсу «Історія України» : навч. посіб. Ужгород, 2010. 104 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/5417> (дата звернення: 17.04.2025).
4. За порогом майстерні: що таке ліногравюра та хто її робить у Києві. *Weekend.today* : онлайн-журнал. URL: <http://projects.weekend.today/linogravura> (дата звернення: 22.04.2025).
5. Іванін Г. Ю. та ін. Історико-біографічний енциклопедичний довідник / за ред. Ю. О. Храмова. Київ : Фенікс, 2007. 1120 с. URL: stepscenter.org.ua (дата звернення: 21.04.2025).
6. Ліногравюра : матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії. URL: uk.wikipedia.org (дата звернення: 18.03.2025).
7. Маляр П. М. Ліногравюра. *Енциклопедія Сучасної України* : електронна версія. URL: esu.com.ua (дата звернення: 21.04.2025).
8. Образотворче мистецтво : підручник для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. / С. М. Железняк, О. В. Ламонова. Київ : Генеза, 2013. 175 с. URL: https://subjectum.eu/textbook/art/6klas_1/4.html (дата звернення: 22.04.2025).
9. Розвиток української гравюри. *Освіта.ua* : сайт. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/culture/11754/> (дата звернення: 15.04.2025).
10. Тимошик М. С. Видавнича справа. *Енциклопедія Сучасної України*. 2005. URL: shron1.chtyvo.org.ua (дата звернення: 18.04.2025).

ДОДАТКИ

Додаток А

Рис. 1- 4. Тональний пошук та визначення найбільш виразних поз персонажів

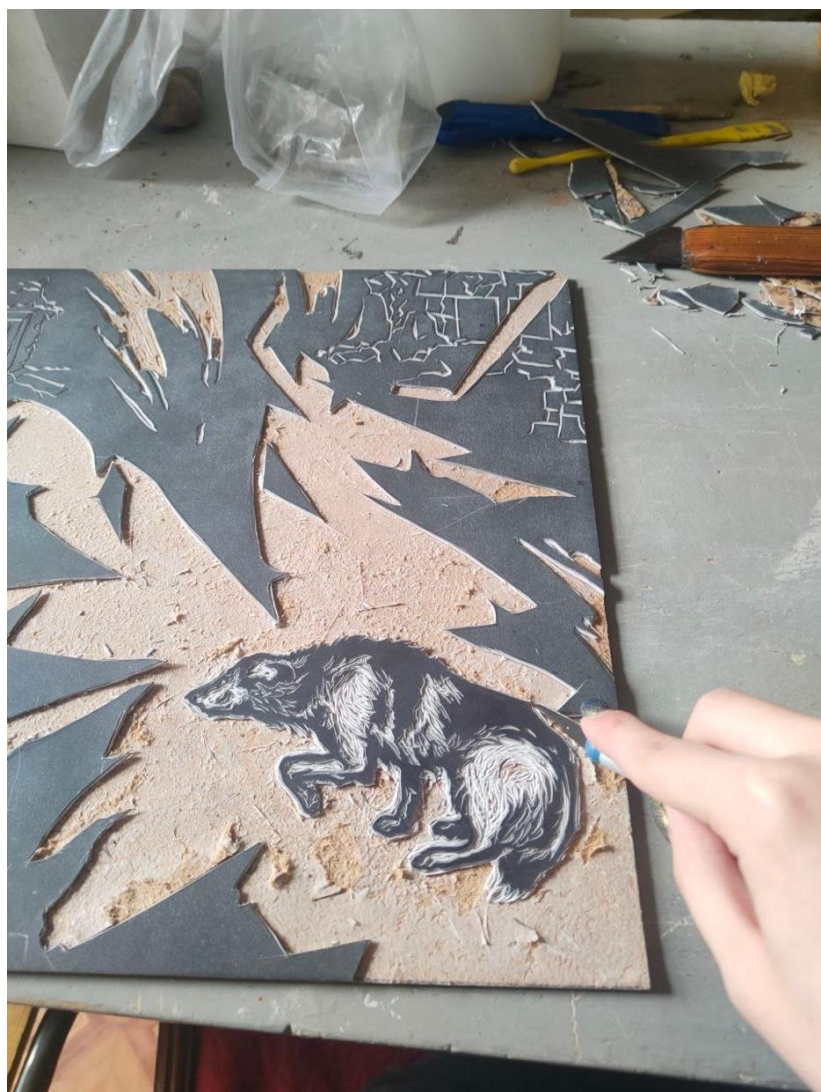

Рис 5, 6. Процес створення 1 дошки першої гравюри

Завершення роботи

Рис. 7-9. Формування художнього середовища, детальне опрацювання фону та остаточне встановлення ракурсів фігур

Рис.10-13. Вирізання двох дошок (рисуючої та акцентної)

Рис. 14. Розробка ескізу та тоновий пошук

Рис. 15 Перенесення ескізу на лінолеум

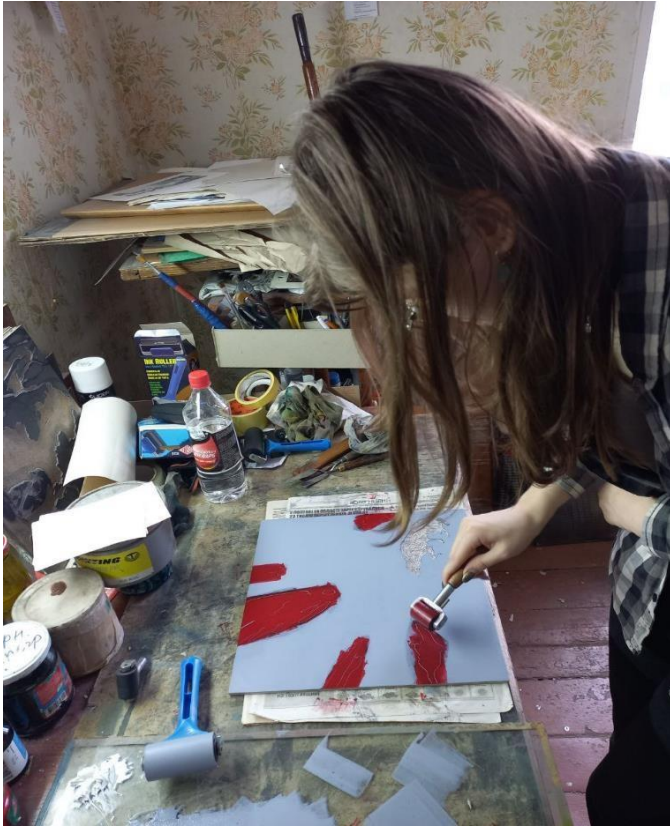

Рис. 16-19. Нанесення типографської фарби на лінолеум та його подальший друк

Завершена работа

